

**ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH**

STANOWISKO KONWENTU POWIATÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

dotyczące zagrożeń w zakresie wydatkowania i rozliczania środków z dotacji w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w 2025 r. na szczeblu jednostek samorządu powiatowego.

Lućmierz, dnia 11 września 2025 roku

Konwent Powiatów Województwa Łódzkiego zwraca się z uprzejmą prośbą do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o przesunięcie tegorocznego terminu dotyczącego wydatkowania i rozliczenia środków z dotacji w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej dla jednostek samorządowych z dnia 31 grudnia 2025 r. na termin do 30 czerwca 2026 r.

UZASADNIENIE

Obowiązująca od dnia 1 stycznia 2025 r. ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej jest jednym z najważniejszych dokumentów w zakresie obronności wypracowanych w oparciu o współdziałanie różnych elementów państwa. Ideą projektu było stworzenie spójnego systemu ochrony ludności, który ma umożliwić skuteczne reagowanie na stany nadzwyczajne oraz zapewnić wzmocnienie bezpieczeństwa obywateli w obliczu zagrożeń militarnych, klęsk żywiołowych i innych sytuacji kryzysowych. Kompleksowy w swym założeniu dokument ma również na celu zwiększenie odporności społeczeństwa oraz przygotowanie organów administracji do efektywnego zarządzania bezpieczeństwem w poszczególnych stanach gotowości obronnej państwa.

Wychodząc naprzeciw powyższym założeniom, rozdział 11 powyższej ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. wskazał na szereg istotnych aspektów oraz dał możliwości finansowania zadań w segmencie ochrony ludności i obrony cywilnej, precyzując m.in. zasady dotyczące wysokości poszczególnych środków, źródła pokrywania kosztów oraz tryb planowania wydatków na szczeblu jednostek samorządu terytorialnego.

Jednym z punktów ww. rozdziału jest opracowywany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, mający w swym założeniu budowę odpornego systemu reagowania na wszystkie rodzaje zagrożeń, wzmacnianie zdolności państwa do ochrony obywateli, zapewnienie ciągłości funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz przede wszystkim - wsparcie dla samorządów w postaci dotacji na zwiększenie zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej poprzez zakup niezbędnego sprzętu do utrzymania i funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych oraz realizacji zadań OLiOC.

Mając na uwadze powyższe, pod koniec sierpnia 2025 roku samorządy powiatowe w województwie łódzkim przystąpiły do realizacji przedmiotowego Programu w oparciu o kolejno otrzymane dokumenty:

- Strategię realizacji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w woj. łódzkim w latach 2025-2026,

- wykaz zawierający proponowane zestawienie minimalnego asortymentu ilościowego w ramach zasobów terytorialnych organów ochrony ludności,

- rekomendacje Wojewody łódzkiego do planowania i wydawania środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.

W toku podjętych działań przez pracowników samorządowych wskazano niestety na szereg istotnych wątpliwości dotyczących procedury wydatkowania przedmiotowej dotacji w poszczególnych obszarach zadań, wydłużających znacząco cały proces i stanowiących zagrożenie pod kątem dotrzymania terminów i zasad rozliczeń tych środków w oparciu o stosowne umowy starostw powiatowych z wojewodą.

Wśród najczęściej wskazywanych problemów wymienia się powstanie następujących okoliczności:

1. Stanowczo zbyt późne uruchomienie Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (OLiOC) na szczeblu samorządowym w naszym województwie – większość starostw została o fakcie poinformowana w sezonie urlopowym pod koniec sierpnia br. z jednoczesnym poleceniem pilnego ogólnego rozdysponowania kilku milionów złotych w zaledwie dwa dni robocze. Pomimo dokonania powyższych czynności oraz upływającego czasu na chwilę obecną wciąż brak jest precyzyjnych ustaleń w zakresie całości problematyki, w tym podpisanych umów i przekazania środków na konta samorządów.

2. Obowiązek dokonania i rozliczenia wszystkich zakupów w nieprzekraczalnym terminie do końca grudnia 2025 r. - bez jakiegokolwiek argumentacji przemawiającej za uzasadnioną koniecznością bezwzględnego dotrzymania tak krótkiego terminu rozliczeń. Decyzje tego rodzaju wskazują na pewien brak istotnej wiedzy merytorycznej pod kątem znajomości przepisów prawa, zasad finansowania oraz długich i często skomplikowanych procedur przetargowych obowiązujących instytucje samorządowe. Nie bez znaczenia są tu również

wymogi w zakresie ustaleń dotyczących dość wysokich wkładów własnych starostw powiatowych, wymagające akceptacji przez rady powiatowe, co dodatkowo wydłuża cały proces. Termin rozliczeń przypadający na 31 grudnia br. jest na obecnym stanie realizacji projektu niekompatybilny z realiami administracji samorządowej oraz kwestiami proceduralnymi obowiązującymi w finansach publicznych jednostek samorządu terytorialnego.

3. Brak przejrzystości i spójności w wytycznych i rekomendacjach dotyczących zasad wydatkowania, przekazywanych starostwom zarówno w formie papierowej oraz w drodze wideokonferencji przed i w fazie realizacji Programu. Działania tego rodzaju regularnie potęgują i tak już narastające wątpliwości, tworząc ogólny chaos i niepotrzebny stres na szczeblu komórek urzędów odpowiedzialnych za poszczególne działania, stawiając pracowników przed koniecznością dokonywania trudnych wyborów w oparciu o wciąż zmieniające się i niejasne kryteria. Na dzień dzisiejszy nadal nie usunięto precyzyjnie wątpliwości pod kątem: przyjęcia i rozdysponowania środków, informacji podawanych we wnioskach i ich ewentualnych korekt, kwalifikowalności wydatków czy kwestii przetargowych i sprawozdawczych. Kwestie związane z precyzyjnym przypisaniem konkretnego asortymentu do poszczególnych obszarów finansowania również pozostają nie do końca wyjaśnione.

4. Problemy pod kątem uzyskania fachowej pomocy w ramach realizacji Programu – do konkretnie wyznaczonych pracowników w jednostkach nadrzędnych jest bardzo trudno się dodzwonić, natomiast w przypadkach wymagających opinii MSWiA (za pośrednictwem służb wojewody) czas oczekiwania wynosi co najmniej miesiąc przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek gwarancji ich otrzymania.

5. Regularne i częste zmiany ustaleń przekazywanych realizatorom w toku już podejmowanych przez nich czynności, dotycząca chociażby nagłego faktu zamrożenia możliwości wydatkowania przez samorządy środków z obszaru trzeciego Programu, dającego potencjalnie największe możliwości wydatkowania przyznanych kwot w połączeniu z uzasadnionym zapotrzebowaniem jednostek.

6. Uciążliwości związane z realną dostępnością towaru na rynku oraz gwałtowny i dynamiczny wzrost cen spowodowany nagłym oraz masowym wzrostem popytu na wybrany asortyment.

7. Ryzyko dokonywania części zakupów w ramach kategorii niekoniecznie uzasadnionych realnymi potrzebami jednostki w danym obszarze zadaniowym – rodzi to uzasadnione pytanie o sens zapychania magazynów powiatowych zakupami o niskiej trwałości, nieadekwatnych parametrach, zbyt słabej mocy, wymagających dodatkowego wyposażenia (wyłączonego z możliwości niniejszej dotacji), w tym również asortymentu o potencjalnie niskim wskaźniku przydatności co do jego późniejszego wykorzystania.

Powyższe przykłady stanowią na dzień dzisiejszy zaledwie część problemów, z którymi obecnie borykają się instytucje samorządowe usiłujące pozyskać środki z przedmiotowej

dotacji na cele ochrony ludności i obrony cywilnej, a całość rozważań wskazuje jednoznacznie na nie do końca przemyślane zasady dotyczące poszczególnych procedur i zasad postępowania w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (OliOC) w roku bieżącym.

Szczególny nasz niepokój budzi zbyt późny start programu na obszarze województwa łódzkiego jak również szereg przeszkód natury formalnej, prawnej i logistycznej, w tym niejasne wytyczne oraz absurdalne terminy dokonywania rozliczeń i powiązanych z nimi sprawozdań. Za naszym postulatem przemawia ponadto logika oraz prawidłowe gospodarowanie środkami publicznymi – z zachowaniem zasady efektywności i celowości w administracji publicznej która wymaga, aby środki z tej puli były wydatkowane w sposób oszczędny, skuteczny i racjonalny. Takie stanowisko jest również tożsame z wytycznymi MSWiA, zgodnie z którymi dokonane zakupy mają mieć charakter systemowy oraz służyć realizacji konkretnych zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, z uwzględnieniem oceny lokalnych potrzeb i ryzyka, posiadanego potencjału oraz podziału zadań pomiędzy poszczególne organy ochrony ludności.

Uwzględnienie i wprowadzenie sugerowanych zmian z pewnością pozwoli na racjonalne zaplanowanie, terminową realizację oraz prawidłowe rozliczenie przedmiotowej dotacji z zachowaniem niezbędnych przepisów i procedur przewidzianych dla administracji samorządowej.

**Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Łódzkiego**

**Janusz Mielczarek
Starosta Łęczycki**

